

Søndag d. 26. maj 2019

Middelaldercentret Nykøbing Falster

Søndag d. 26. maj 2019 har bestyrelsen arrangeret bustur til Middelaldercentret ved Nykøbing Falster.

Her skal vi på en tidsrejse 610 år tilbage i tiden. Året er 1409. De tonstunge krigsmaskiner vil skyde med sten-kugler ud over Guldborgsund, kanonerne vil brage, der vil være daglige ridderturneringer og den lille

købstad Sundkøbing vil være fuld af liv og spændende oplevelser for hele familien.

I den nærliggende skov kan du afprøve middelalderens fantastiske maskiner, som er bygget i fuld størrelse. Skoven huser også en oplevelsessti, hvor man kan møde middelalderens fabeldyr og væsener.

Forårsturen 2019

Start og påstigning:

Stege Busholdeplads: Kl. 8.30

Vordingborg Sø Parkeringen: Kl. 9.00 (v. gl. Kvickly)

Hjemkørsel fra ca. 15.30

Pris medlemmer: Kr. 310,00

Pris ikke medlemmer: Kr. 375,00

Prisen dækker bustransport, formiddagskaffe m. kage, frokost m. drikkevarer, guidet rundtur i 2 hold.

Tilmelding: Senest torsdag d. 16. maj til

john@holmer-as.dk

Betaling: til Møns Bank Konto: 6140-41 17 931

d. 16. maj. Max 72 deltagere.

Ekskursion til Stege Sukkerfabrik

Sukkerfabrikker i Danmark

Aktieselskabet De danske Sukkerfabrikker blev oprettet 1872. Efter vellykkede forsøg med forædling og dyrkning af sukkerroer og lige så vellykkede produktionsforsøg, blev der oprettet sukkerfabrikker i Odense, Holeby og Nakskov.

Bojsens kamp for en fabrik i Stege

På Møn var fremsynede landmænd og højskoleforstanderen Frede Bojsen ivrige fortalere for oprettelse af en sukkerfabrik i Stege. De første drøftelser gav et tilsagn om placering af en fabrik i Stege, hvis der kunne tegnes kontrakter med tilstrækkeligt mange dyrkere. Der krævedes ifølge C.F. Tietgen, formand for De Danske Sukkerfabrikker, et areal på min. 2000 tdr. land sukkerroer.

På trods af Frede Bojsens ivrige agitering lykkedes det kun at få tilsagn fra dyrkere af 1200 tdr. land, og derfor afviste Tietgen planerne om en sukkerfabrik i Stege.

Bojsen opgav dog ikke idéen, men henvendte sig til direktør G.A. Hagemann og fik ham overbevist om projektets bæredygtighed. På et bestyrelsesmøde i DDS februar 1883 blev det besluttet at anlægge en fabrik i Stege, og anlæggelsen kunne gå i gang. Som arkitekt blev valgt L.P. Fenger, og til leder af arbejdet blev valgt ingeniør Voltelen, som senere blev fabriksbestyrer frem til 1898. Fabrikken stod klar til sin første kampagne 1884.

En vigtig arbejdsplads

Stege Sukkerfabrik blev den største arbejdsplads på Møn. Den første kampagne i 1884 varede 52 døgn og krævede et

MUSEUMSFORENING Sydsjælland og Møn

24. april 2019

www.museumsforening.dk

mandskab på o. 500 medarbejdere.

Saftstationer

I stedet for at transportere roerne ind til fabrikken over lange afstande og med dårlige transportforhold, blev der bygget lokale saftstationer. Her blev roernes råsaft udvundet, og derefter pumpet ind til fabrikken i Stege. I første omgang blev der bygget saftstationer i Damsholte, Damme og Pollerup. Senere kom Holme og Mern til.

Da lastbilerne så småt begyndte deres indtog op gennem 1920'erne, begyndte en centralisering af produktionen, og saftstationerne blev nedlagt en efter en. Damme nedlagdes i 1928, Pollerup i 1936, Damsholte i 1949 og Holme i 1950. Mern Saftstation blev som den sidste i landet nedlagt 1976.

Råsaften fra saftstationerne mod øst blev ført i rørledning mellem Stege og Noret og blev ført over havnen på en lille bro kaldet Sukkerbroen. Saften fra Mern blev frem til 1943 pumpet til Kalvehave og derfra sejlet til Stege i sukkerfabrikkens tankskib "Adolf". Efter 1943 blev saften ført i rørledning over [Dronning Alexandrines bro](#).

Lukning Sidste kampagne på sukkerfabrikken sluttede med kampagnen 1989-90, og dermed var 105 års spændende industrihistorie en saga blot.

Bestyrelsen arbejder ihærdigt for et besøg på Stege Sukkerfabrik i april/maj – vi har kontakten, men afvnter et tidspunkt.

REFERAT af ordinær generalforsamling

i Viemose forsamlingshus den 19. marts 2019 kl. 19. Dagsorden ifølge vedtægterne.

Efter en herlig forloren skildpadde kl. 18 til de fremmødte 30-40 deltagere, fremstillet og serveret af museumsforeningens hjælpemedlemmer, kunne generalforsamlingen begynde.

Referat:

1. Formand John Holmer takkede for det store fremmøde og åbnende generalforsamlingen med første punkt: Valg af stemmetællere. *Jytte Rasmussen og Henning Bekker blev valgt.*

2. Bestyrelsen foreslog advokat Anders J Andersensom dirigent. Anders J Andersen blev valgt og konstaterede at generalforsamlingen i følge vedtægterne var lovligt indkaldt. *Per Ole Schovsbo blev udpeget som referent.*

3. Formanden fremlagde bestyrelsens årsberetning for 2018/19 og indledte med at minde om, at for 9 år siden var Museumsforeningen ved at blive nedlagt fordi dens repræsentation i Vordingborgmuseets bestyrelsen ophørte. Siden har Museumsforeningen gennemført mange arrangementer for medlemmerne. Herved er det blevet klart, at Museumsforeningens opgave også er at koordinere de mange aktive frivillige, der driver mindre museer, samlinger og kulturhistoriske initiativer og præsentere dem i en kulturhistorisk guide, der kan revideres/redigeres en gang om året i forbindelse med et fællesmøde ("kulturelt samråd").

I året 2018/19 udsendte Museumsforeningen 8 nyhedsbreve og gennemførte 18 arrangementer. Grunden til at der ikke udkom flere nyhedsbreve var, at formandens PC var sat ud af spillet, fordi serveren blev hacket. I reduceret udgave blev nyhedsbrevene så udsendt af kassereren Jørgen Larsen, indtil formanden kunne tage den nye PC og printer i brug som Museumsforeningen bevilgede.

I løbet af året afholdtes *3 foredrag*: 1) Thomas Tram Petersens foredrag om Kongens Huse, 2) B. Bruun Rasmussens foredrag om Ribstrik i Næstved 3) Jesper Brandt Andersens foredrag om kirurgen Th. Bartholin. *Øvrige arrangementer*: Museumsforeningens årsfest med Vordingborgs viceborgmester Else-Marie Langballe Sørensens festtale. Her modtog den nytiltrådte leder af Borgcenteret, Thomas Tram Pedersen, *museumsprisen* på grund af sin åbne og imødekomende kontakt med Museumsforeningen. *Mindre museumspriser* blev uddelt til Viemose Møllelaug ved Stig Eriksson og Vognmuseet i Stege ved Tom Kusk Jakobsen. Den 22.2. gennemførtes et foredrag om dronning Margrethe I's verden. Thomas Tram Pedersen åbnede en udstilling i Borgcenteret om teknologiske opfindelser, der har haft betydning for krigsførelsen gennem tiderne (fra stighøjle til atomvåben) og holdt i den forbindelse et fordrag om emnet sammen med Museumsforeningen. Thomas Tram Pedersen holdt et foredrag 8.5. om Krig og Kærlighed sammen med Museumsforeningen. Museumsforeningens forårstur til Dyrehavsbakkens Korsbæk 2.6. var en stor succes, mens det marinehistoriske foredrag om linjeskibet *Justitia* 21.6. på Møns Museum måtte aflyses. En del fulgte dog med i processionen med det istandsatte kirkeskib til Stege Kirke 26.6. Turen 15.8. til Borgring ved Køge, hvor resultaterne af udgravningerne blev fremlagt af Jonas Christensen, var en succes ligesom grillaftenen på Museumsgården i Keldbylille 23.8. Her var der ca 80 deltagere. Allan Huglstad holdt 29.8. et interessant foredrag om 75-året for generalstrejken 29.8. 1943. Henning Bekker arrangerede en spændende tur til Nakskov 2.9. Rejsen til Nordtyske museer der var arrangeret af Historiske Rejser måtte desværre aflyses, ligesom foredrag og ekskursioner der var aftalt med Museum Sydøstdanmark i

MUSEUMSFORENING Sydsjælland og Møn

24. april 2019

www.museumsforening.dk

løbet af 2018 og Thomas Tram Pedersen fratrådte sin stilling i Vordingborg allerede i august måned.

Øvrige initiativer i Museumsforeningens kreds er bla. arbejdet med at restaurere *Theisens Papirværk* i Nyråd som gennemføres af en frivillig gruppe under Støtteforeningen til Den selvejende Institution Theisens Papirværk, der har fået både grund og møllehus foræret af den tidligere ejer, Michael Sammy Nielsen. Museumsforeningens formand har til gengæld udvirket, at ejeren fik udbetalt erstatning for et (2007) nedbrændt stuehus fra forsikrings-selskabet. For tiden afslutter et arkitektfirma en forundersøgelse som sætter tal på møllehusets genopbygning, så der kan søges fondsmidler. Det er tanken, at møllen bla. skal formidle Vordingborgs tidlige industrihistorie og drives sammen med *Beværterhuset* ved Blegen. Vordingborg Kommune har støttet projektet i flere omgange – senest med en generøs LUP-bevilling. *Køng Museums Støtteforening* arrangerer hvert år tre særudstillinger (tekstilkunst) og håber på at fremlægge en bog om fabrikkens historie i Køng og Vintersbølle til oktober, hvor museet i Køng har 20 års jubilæum. Flere initiativer der afrunder Gl. Øbjerggaards restaurering (nyt tag, flytning af en mindstøtte, originale dørgreb, mm) har de frivillige delvist gennemført takket være fondsmidler og LUP-bevillinger.

Planerne om *Vordingborg Bymuseum* ligger i dvale og *Vognmuseet i Stege* afventer inspirerede planer for fremtiden samtidigt med, at *Rødeled* er sat til salg. Der har været mange initiativer gennem årene og Museumsforeningens formand (og familie) har investeret utallige forgæves timer i at få stedet til at fungere efter fondens fundats.

Der bør nedsættes en *møllegruppe* indenfor Museumsforeningen område og samarbejdet med Nordtyske museer skal indledes, ligesom markedsføringen af Museumsforening skal forbedres. Det sidste ikke mindst på grund af faldet i foreningens medlemstal, som regnskabet viser.

John Holmer blev for 4 år siden landsformand for *Sammus*, sammenslutningen af danske museumsforeninger. Det har været meget travle år, hvor meget er lykkedes. Alligevel valgte John Holmer at frasige sig posten på generalforsamlingen 16.3. 2019, der blev afholdt i Nyborg. Her var arrangeret en debat mellem ODMs formand Flemming Just, kulturminister Mette Bock og John Holmer om museumsforeningernes forhold til deres respektive museer. Anledningen var bla. John Holmers artikel i *Danske Museers* temanummer om de frivilliges bidrag til museerne. Beretningen blev godkendt.

Dirigenten gjorde opmærksom på at Museumsforeningen burde deltage i fejringen af jubilæet på 250 år for **Fanefjord Skovs frikøb af kronen**.

4. Fremlæggelse af revideret regnskab til godkendelse

Regnskabet er udarbejdet af foreningen kasserer, der desværre var forhindret i at deltage, hvorfor sekretæren Per Ole Schovsbo trådte til. Regnskabet er underskrevet af bestyrelsen og valgte revisor og hovedtallene viser årets samlede indtægter på 83.955 kr en nedgang i forhold til sidste år på 7.675 kr som følge af færre kontingentindbetalinger. Der er nu 96 enkeltmedlemmer og 225 husstandsmedlemmer. Fratrukket udgifterne er årets resultat et underskud på 30.993 – der især skyldes et tab på 10.000 kr (depositum) til A-Bus og anskaffelse af printer og PC til formanden. Foreningens egenkapital er derfor faldet fra 68.575 kr i 2017 til 37.582 kr i 2018. Der var ikke nogen spørgsmål til regnskabet, der blev godkendt af generalforsamlingen.

5. Fremlæggelse og godkendelse af budget for indeværende år

Man har ikke udarbejdet et særskilt budget for 2019, men da aktivitetsniveauet bliver det samme som 2018, godkendte generalforsamlingen, at man holder sig indenfor de samme tal som regnskabet for 2018 udviser.

6. Fastsættelse af kontingent

Af samme grund godkendte generalforsamlingen uændret kontingent: 250 kr. for ægtepar og 175 kr. for enlige.

7. Indkomne forslag

Der var ikke kommet forslag til dette punkt.

8. Udgår

9. Udgår

10. Valg i ulige år af 2 eller 3 medlemmer til bestyrelsen for 2 år

Jørgen Larsen og Birgit Strand blev genvalgt. Den ledige plads blev ikke besat.

11. Udgår

12. Valg i ulige år af 1 suppleant til bestyrelsen for 2 år

Jørn Peter Jansen blev genvalgt.

13. Valg af revisor og revisorsuppleant til bestyrelsen for kommende år

Aage Jørgensen og Alex Pedersen blev genvalgt.

14. Eventuelt

Der blev stillet forskellige forslag om en heldagsture og foredrag. John Holmer takkede bestyrelsen for godt samarbejde og bestyrelsen takkede formanden for god ledelse.

Dirigenten takkede forsamlingen for god ro og orden og formanden takkede dirigenten for god ledelse af forhandlingerne.

Per Ole Schovsbo

Referent

21.3. 2019